

ЛОГІСТИКА ПОСТАЧАННЯ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано теоретичні аспекти логістики постачання на виробничому підприємстві, а також розглянуто систему збалансованих показників в логістиці постачання.

Ключові слова: логістика, підприємство, логістика постачання, постачальницька діяльність, виробниче підприємство

Abstract

The theoretical aspects of supply logistics at the production enterprise are analyzed, and also the system of balanced indicators and its application in supply logistics is considered.

Keywords: logistics, enterprise, supply logistics, supply activity, production enterprise

Вступ

Діяльність будь-якого підприємства як державного, так і приватного сектора залежить від наявності сировини, матеріалів, товарів і послуг, якими його забезпечують інші організації. Постачальницька діяльність спрямована на те, щоб організація отримувала необхідне за якістю та кількістю сировину, матеріали, товари та послуги в потрібний час, в потрібному місці, від надійного постачальника, своєчасно, з хорошим обслуговуванням (як до здійснення угоди, так і після неї) і за вигідною ціною.

Результати дослідження

Логістика постачання є однією із важливих функцій на виробничому підприємстві, оскільки вона допомагає досягненню цілей підприємства, забезпечує, щоб вчасно та якісно доставлений товар не переривав ланцюг роботи підприємства.

Постачання є важливою ланкою в діяльності підприємства, оскільки від якості та обсягу поставлених матеріалів та термінів поставки залежать: ритмічність процесу виробництва, дотримання термінів виконання контракту, якість виготовленої продукції, відсутність браку, наявність чи відсутність запасів тощо. Логістично-постачальницька діяльність підприємства є доволі актуальною темою у сучасному науковому середовищі, оскільки постійно постає питання матеріального забезпечення підприємства, яке впливає на постачальницьку мережу, транспортні перевезення, а також враховує цінові бар'єри в ринковому середовищі та ситуації на міжнародних ринках (умови митного регулювання, пільги, стандарти якості).

Логістика постачання охоплює сферу матеріально-технічного постачання підприємства і містить зовнішнє транспортування матеріалів, сировини, складових частин, їх складування на підприємстві та відповідне переміщення до першого місця виробничого складування у процесі виготовлення. [2]

Основною ціллю логістики є забезпечити готовими матеріалами відповідно до програми виробництва (терміну, кількості, якості, асортименту) з мінімальними витратами. Цьому сприятиме виконання окремих функціональних цілей, а саме:

- попередні замовлення для своєчасного постачання матеріалів та частин;

- комісійне складування матеріалів та частин для виробництва за системою «точно в строк»;
- постійне використання єдиних контейнерів протягом тривалого виробництва;
- мінімізація зовнішньовиробничих та внутрішньовиробничих витрат у сфері постачання;
- мінімізація запасів матеріалів та частин;
- досягнення постачання «за вимогою» для скорочення часу реакції на бажання клієнта;
- гарантія бездефектного складування частин та мінімізація витрат на вхідному контролі;
- зниження кількості частин, що закупаються;
- мінімізація складських витрат на матеріальному складі.

Щоб реалізувати окремі цілі постачання передбачається здійснення відповідної системи фазових логістичних функцій. У сфері постачання цими функціями є:

- визначення потреби в матеріально-технічному постачанні;
- розміщення замовлень матеріалів, частин у постачальників;
- закупівля та надходження матеріалів;
- утримання та поповнення запасів у постачанні;
- складування матеріалів, частин;
- транспортування ззовні і всередині підприємства;
- заготівля шляхом виготовлення матеріалів, частин;
- маркетинг постачання;
- комісування матеріалів, частин.

Велике значення для бізнесу в цілому мають ефективність процесу постачання та своєчасність поставки товарів. Бернацька Н.Р. у своїй праці «Облік логістичних витрат у системі управління підприємством» звертає увагу на статистику провідних західних компаній, де відсоток логістичних витрат на матеріально-технічне забезпечення становить 98 % часу процесу виробництва. Сюди відносять транспортні витрати, зберігання, утворення матеріальних запасів і управління процесом постачання. Вивчення факторів, які визначають витрати на логістично-постачальницьку діяльність, дають змогу скоротити витрати, що, своєю чергою, зменшить загальні витрати підприємства. Для того, щоб раціонально планувати та ефективно управляти підприємством, потрібні детально розписати витрати, виокремити логістичні витрати в структурі загальних витрат, визначити фактори впливу на логістично-постачальницькі витрати.

Сьогодні логістика постачання є першочерговим кроком до забезпечення стабільності діяльності підприємства в ринковому середовищі. Чим більш інтегровані учасники ланцюга поставок, тим більший ефект підприємство отримає від логістичної політики. Удосконалення політики постачання зараховано до інноваційних процесів і є невід'ємним чинником впливу на маркетингові інновації.

В зарубіжній практиці управління підприємством широко використовується системи збалансованих показників (Balanced Scorecard, BSC), або показники результативності [1].

Логіка пропонованої системи управління така: показники, які підприємство використовує для оцінки результативності своєї діяльності, повинні бути не тільки збалансованими, але й відповідати меті, яку ставить перед собою підприємство. Тому центром управлінської системи становлять не самі показники оцінки, і навіть не їх збалансованість, а правильно вибрані цільові установки підприємства, тобто необхідна орієнтація на закон підбору.

Ідеї управлінського підходу досить аргументовано викладені і в роботах вітчизняних фахівців, присвячених питанням обґрунтування критерія оптимальності. Зокрема, в роботах Конторовича Л.В. і Новожилова В.В. мова йде про правильний вибір критерію оптимальності при прийнятті управлінського рішення.

Система збалансованих показників задумана її авторами (Роберт Каплан і Девід Нортон) як інструмент реалізації стратегії розвитку підприємства. Стратегічні цілі відрізняються від оперативних цілей більш високим ступенем впливу на конкурентоспроможність підприємства і складністю реалізації. У збалансовану систему показників ефективності логістики постачання повинні включатися саме стратегічні цілі. Вони розробляються на основі базової стратегічної орієнтації розвитку підприємства, і на їх основі може здійснюватися розрахунок узагальнених показників ефективності логістики постачання. Однак, якщо стратегія розвитку підприємства сформульована невдало, то і наслідки використання даної системи

показників будуть відповідні. Дана обставина вказує важливість правильного обґрунтування критерію стратегічного управління і розвитку. [3]

Ключові показники результативності (Key Performance Indicators, KPI), а саме показники ціни, часу, надійності, - це показники досягнення успіху в певній діяльності або в досягненні певних цілей. Можна сказати, що KPI - це кількісний індикатор фактично досягнутих результатів.

Між KPI і BSC є швидше непрямий зв'язок: в BSC є перспектива «бізнес-процеси», на якій будуються цілі, пов'язані з бізнес-процесами. Як вимірювачі досягнення цих цілей часто використовуються показники цих бізнес-процесів - KPI.

KPI є показниками результативності, ефективності, продуктивності бізнес-процесів. Виділяють такі види ключових показників:

1. результату - скільки і який результат отримали;
2. витрат - скільки ресурсів було витрачено;
3. функціонування - показники виконання бізнес-процесів (дозволяє оцінити відповідність процесу необхідному алгоритму його виконання);
4. продуктивності - похідні показники, що характеризують співвідношення між отриманим результатом і часом, витраченим на його отримання;
5. ефективності - показники, що характеризують співвідношення результату до витрат ресурсів.

При розробці показників їх набір повинен містити мінімально необхідну кількість для забезпечення повноцінного управління. Кожен показник має бути вимірюваним, а вартість вимірювання показника не повинна перевищувати управлінський ефект від використання цього показника. [1]

Висновки

Отже, будь-яке підприємство не є самодостатнім. Всі вони різною мірою залежать від сировини, матеріалів і послуг, якими їх забезпечують інші організації. Здійснення закупівель та постачання - одна з основних функцій в кожній організації. Постачання є важливим, тому що на нього припадає значна частка загальних витрат. Типовий виробник витрачає 60% на матеріали, тому постачання безпосередньо відповідає за більшу частину витрат компанії, і навіть відносно невеликі поліпшення в цій області можуть принести істотні вигоди. Тому важливим в логістиці постачання є розробити та застосовувати ключові показники результативності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Логістика постачання: [Електронне джерело].- URL: <https://ukrbukva.net/107661-Logistika-snabzheniya.html>
2. Стратегія логістики і логістичне управління Логістика виробництва товарів : [Електронне джерело].- URL: https://pidru4niki.com/71660/logistika/strategiya_logistiki_logistichne_upravlinnya
3. Етапи розвитку логістики : [Електронне джерело].- URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0>

Олена Омелянівна Мороз - доктор екон. наук, професор, професор кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, e-mail: oomorozz@ukr.net

Оксана Владиславівна Безсмертна - канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, e-mail: bezsmertnaoksana@gmail.com

Павлович Зоряна Василівна - студентка групи П-17б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, e-mail: zoranap308@gmail.com

Olena O. Moroz - Doctor of Economics sciences, professor, Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Oksana V. Bezsmertna - Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Zoriana V. Pavlovish - student of the Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia